systems and specific teaching methodologies. The historical interdependence of pedagogical theory and practice is confirmed.

In ***conclusion****, it is synthesized that the history of pedagogy reflects the formation of an open, polyparadigmatic, yet cohesive social science and humanity. Its current state is the result of specialization, methodological refinement, the clarification of its conceptual and categorical framework, and the expansion of interdisciplinary ties that enhance the overall research potential of pedagogy.*

Keywords*: history of pedagogy, pedagogical knowledge, historical development, interdisciplinarity, integration, differentiation, methodology of pedagogy, didactics.*

Дата першого надходження статті до видання: 14.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.10.2026

DOI:
УДК 37.013

Лідія ПИРОЖЕНКО
доктор педагогічних наук, професор, Університет Хучжоу (КНР)
ORCID: *https://orcid.org/0009-0001-0560-7595*

Лариса СМОЛІНЧУК
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
ORCID*: https://orcid.org/0009-0008-0950-0948*

СИСТЕМА НЕПРЕРВНОЇ ОСВІТИ У КНР: СУЧАСНИЙ СТАН І ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Резюме

У статті здійснено комплексний аналіз еволюції, сучасного стану та стратегічних векторів розвитку системи неперервної освіти в Китайській Народній Республіці (КНР).

Метою статті *є розкриття фундаментальної ролі концепції «навчання впродовж усього життя» у забезпеченні рівного доступу до якісних освітніх послуг для всіх категорій громадян КНР. Особлива увага приділяється потенціалу неперервної освіти як дієвого інструменту подолання соціальної нерівності, нівелювання диспропорцій між регіонами, а також стимулювання особистісного розвитку та кар'єрного зростання представників різних вікових і соціально-професійних груп.*

Для досягнення поставленої мети та розв'язання дослідницьких завдань було застосовано комплекс взаємодоповнюючих ***методів*** *зокрема, використано метод теоретичного аналізу наукової літератури, порівняльно-правовий аналіз урядових рішень, довгострокових стратегій розвитку, директив Міністерства освіти КНР та державних нормативно-правових документів.*

Результати. *Доведено, що система неперервної освіти в Китаї є ключовим механізмом успішної адаптації соціуму до динамічних змін постіндустріального світу. Встановлено, що модернізація цієї системи розглядається вищим керівництвом країни як безальтернативна умова підвищення конкурентоспроможності та ефективності китайської економіки. Проаналізовано взаємодію між центральним урядом КНР, регіональними органами влади, профільними міністерствами та відомствами, що дозволяє створювати гнучкі освітні траєкторії та активно впроваджувати цифрові платформи для дистанційного навчання.*

Висновки. *Розвиток неперервної освіти в КНР виступає важливим фактором сучасних економічних перетворень і розвитку «провідної освітньої держави». Що суттєво оптимізує процеси працевлаштування громадян, згладжує економічні розбіжності між урбанізованими та сільськими регіонами, забезпечує соціальну рівність на ринку праці, а також гарантує раціональне, високоефективне використання інтелектуальних і трудових ресурсів країни в довгостроковій перспективі.*

Ключові слова: *неперервна освіта, підвищення кваліфікації, освітні можливості, освіта дорослих, економічні перетворення, ефективність економіки.*

Вступ. З кінця 70-х років минулого століття Китай, з країни з нерозвиненою економікою та низьким освітнім рівнем населення, перетворився на одну з провідних світових держав із могутнім висококваліфікованим кадровим потенціалом. Економічне зростання, трансформація промислової структури, широке впровадження у виробництво інноваційних та цифрових технологій, поглиблення глобалізації – все це призвело до змін у соціальній структурі та способі життя людей. Зі зростанням економічного та науково-технічного потенціалу країни вибір кар'єри китайською молоддю стає дедалі більше ринково орієнтованим та диверсифікованим. Для сучасної молоді робота перестала бути просто способом виживання чи забезпечення мінімуму для життя. Прогрес в економіці та соціальній сфері висуває нові вимоги як до ринку праці й характеру роботи, так і до кваліфікації та освіти працівників. Прагнення відповідати цим викликам породжує у громадян різних соціальних та вікових груп готовність не лише до постійного вдосконалення своїх знань та професійних навичок, а й до оволодіння новими спеціальностями, кваліфікаційними рівнями. Навчання протягом усього життя, як ключовий інструмент освіти та розвитку, стало важливою складовою збереження конкурентоспроможності на ринку праці та набуло вирішального значення для адаптації громадян працездатного віку до соціальних та технологічних змін. Розуміння життєвого циклу, за якого дитинство та юність – час навчання та набуття професійних знань, умінь та навичок, молодість – активна праця, а старість – час відпочинку, в нових умовах втратило свою актуальність. Сучасний громадянин КНР у будь-якому віці повинен мати можливість навчатися та підвищувати рівень своєї освіти, отримувати нові професійні навички протягом усього життя (Chen & Xu, 2019).

Поштовхом для розвитку системи освіти дорослих стали і демографічні зміни, пов'язані зі швидким старінням населення, збільшенням навантаження на працюючих громадян та на систему соціального забезпечення, необхідністю ефективного використання людських ресурсів. У сучасному Китаї відбувся перехід від політики обмеження народжуваності до заходів, спрямованих на її стимулювання. Старіння та скорочення чисельності населення загрожують дефіцитом робочої сили, уповільненням економічного зростання й гальмуванням інновацій, а також посилюють тиск на бюджет та зумовлюють соціокультурні зміни. Тому останніми роками зусилля КНР зосереджені на підвищенні якості людського капіталу – що має компенсувати кількісний дефіцит – та на поступовому збільшені пенсійного віку. У 2024 році розпочалася пенсійна реформа, метою якої є поступове підвищення пенсійного віку з 50 до 55 років для жінок, які займаються фізичною працею, та з 55 до 58 (60) років для жінок, які займаються розумовою працею. Для чоловіків цей вік збільшиться із 60 до 63 років (Baidu Baike, n.d.). При цьому пенсійний вік у Китаї, навіть після початку реформування, залишається одним із найнижчих у світі. Продовження активного віку населення з одного боку дасть економіці мільйони додаткових висококваліфікованих та досвідчених кадрів, з іншого – вимагатиме додаткових зусиль держави, спрямованих на розвиток системи освіти дорослих, пошук нових форм та методів їх навчання, широкого впровадження заочного та дистанційного навчання.

Мета статті полягає у з’ясуванні ролі неперервної освіти в забезпеченні рівного доступу до навчання для всіх категорій громадян КНР, нівелюванні соціальної стратифікації, а також у сприянні особистісному розвитку та професійному просуванню представників різних вікових і соціальних груп. Для реалізації визначених завдань застосовано комплекс дослідницьких методів, зокрема: аналіз наукових джерел, систематизацію, узагальнення, а також аналіз урядових рішень і державних нормативно-правових актів.

Результати. Вперше про необхідність розробки та впровадження концепції неперервної освіти у Китаї заговорили наприкінці 70-х років XX століття. Створення системи неперервної освіти стало таким чином частиною масштабних змін у всіх сферах життя країни. Про необхідність створення системи професійної освіти дорослих як «необхідної умови сучасного соціально-економічного розвитку та науково-технічного прогресу» було заявлено у «Думці щодо подальшого зміцнення роботи з підвищення кваліфікації вчителів» (1980). Саме в цьому документі вперше вводяться терміни «неперервна освіта», «освіта дорослих» (Sun & Le, 2019). В умовах швидко зростаючої економіки та реформи системи освіти гостра нестача вчителів та їх недостатня підготовка (тільки незначна кількість шкільних вчителів мала вищу освіту) стали поштовхом до впровадження нових форм навчання.

У 1987 р. Державна рада прийняла «Рішення про реформу та розвиток освіти дорослих», в документі створення системи неперервної освіти названо одним з першочергових завдань розвитку освіти в країні. У тексті наголошувалося на необхідності створення умов для проведення відповідної професійної підготовки дорослих, які бажають змінити професію, або для тих, хто вже працює, але не

має достатньої кваліфікації. Крім того, ставилися завдання створення загальноосвітніх шкіл для працюючих дорослих, які не мають початкової та базової середньої освіти (Chen & Xu, 2019).

У 1993 р. уряд КНР прийняв «Основну програму реформи та розвитку освіти в Китаї», в якій зазначається, що «освіта для дорослих є новою системою освіти, що сприяє тому, що традиційна шкільна освіта стає складовою неперервної освіти» (Sun & Le, 2019).

У 1995 р. на загально китайській нараді з питань науки та техніки було оприлюднено стратегію «Відродження країни на базі науки та освіти». У цьому документі економічне будівництво та модернізація країни було поставлено у пряму залежність від перспектив розвитку освіти. «Ми можемо потерпіти в чомусь іншому, можемо навіть пожертвувати темпами розвитку, але проблеми освіти необхідно розв'язати» (Chen & Xu, 2019).

У прийнятому в 1995 р. «Законі Китайської Народної республіки про освіту» вперше було визначено статус і роль неперервної освіти в системі освіти. У законі зазначено: «Для задоволення потреб соціалістичної ринкової економіки та соціального прогресу, а також сприяння реформи освіти та узгодженого розвитку освіти на всіх рівнях, необхідно створення та вдосконалення системи неперервної освіти» (National People's Congress, 1995). У 1999 р. Державна рада КНР прийняла план дій «Інтенсифікація розвитку сфери освіти в КНР у XXI столітті», в якому наголошується, що неперервна освіта є загальною вимогою розвитку освіти та соціального прогресу, важливою інструментом та необхідною умовою побудови процвітаючого суспільства соціальної справедливості. Отже, стратегічними орієнтирами державної підтримки на наступні десятиліття було визначено модернізацію системи освіти дорослих, розширення можливостей дистанційного навчання та забезпечення доступності освітніх послуг для соціально депривованих груп населення (Chen & Xu, 2019).

З 2000 року спостерігається системна трансформація державної політики неперервної освіти, яка стає більш багатовекторною, водночас відбувається теоретичне переосмислення та поглиблення сутності дефініції «освіта впродовж життя». В офіційних документах та у виступах лідерів партії і уряду йдеться про «необхідність зміцнення професійної освіти та підвищення професійної кваліфікації, розвитку неперервної освіти та створення системи неперервної освіти в країні (2003 р.), удосконаленні дистанційної та заочної освіти, будівництві «суспільства, що навчається» (2007 р.) (Chen & Xu, 2019).

У «Державній програмі середньострокової та довгострокової реформи та розвитку освіти на 2010 – 2020 рр.» йдеться про необхідність підвищення середнього віку здобуття освіти для працездатного населення, організації інституційного середовища для безперервного загального навчання, створення умов для навчання у будь-якому віці. Важливим для подальшого розвитку системи освіти дорослих стало положення про створення національної системи кваліфікацій, національної системи кредитування та системи сертифікації досягнень у навчанні. Планувалося також створення міжгалузевого робочого механізму та системи професійної підтримки. Ці зміни дозволили сотням тисяч китайців самостійно підготуватися та скласти іспити, які дають можливість працювати вчителем, банківським службовцям, держслужбовцям тощо (State Council of the People's Republic of China, 2010).

У «Стратегічній програмі розбудови провідної освітньої держави (2024–2035 роки)», ухваленій ЦК КПК, визначено стратегічну мету — перетворення Китаю на світову освітню державу. Задля досягнення цієї мети передбачається створення справедливої та доступної для всіх категорій населення й усіх регіонів системи освіти, а також забезпечення рівних умов для всіх громадян країни щодо навчання впродовж усього життя (Central Committee of the Communist Party of China & State Council, 2025).

В даний час установи професійної освіти та професійної підготовки в КНР підпорядковані Міністерству освіти і Міністерству трудових ресурсів та соціального забезпечення. Міністерство освіти забезпечує професійно-технічну освіту, а Міністерство трудових ресурсів та соціального забезпечення відповідає за професійну перепідготовку, розробку та впровадження професійних стандартів, систему кваліфікаційних іспитів, видачу ліцензій. На місцевому рівні відповідні департаменти освіти, трудових ресурсів та соціального забезпечення відповідають за поточне адміністрування професійної освіти, у тому числі розподіл бюджетних коштів, підбір та управління персоналом державних професійно-технічних навчальних закладів.

Уряд КНР **позиціонує неперервну освіту як стратегічний інструмент** реалізації загальнодержавного курсу на «відродження нації через науку та освіту (Cao, 2023). Завдяки неперервній освіті кожен громадянин отримує право вчитися та розвиватися, незалежно від віку, рівня здоров'я, попереднього освітнього досвіду чи професійної освіти. В даний час система

неперервної освіти КНР включає початкове професійне навчання, перепідготовку (що полегшує зміну професії), навчання підмайстрів у навчальному закладі та на робочому місці інші види професійно-технічної підготовки, регулярне підвищення кваліфікації.

Вища професійна освіта здійснюється у професійно-технічних інститутах та/або професійних навчальних закладах. Інші школи або освітні заклади можуть в залежності від власних можливостей надавати різні види професійної підготовки для задоволення потреб населення цього регіону. Також професійну підготовку здійснюють недержавні навчальні заклади, а саме:

– некомерційні – при підприємствах, соціальних та професійних асоціаціях, профспілках та різних некомерційних організаціях;

– комерційні, які пропонують короткострокові сертифіковані курси у межах шкільної програми.

Згідно Закону «Про професійну освіту в КНР» (2022 р.) підприємства мають забезпечувати систематичну професійну підготовку і навчання своїх працівників та безробітних осіб, яких вони наймають. Підприємство може створити професійно-технічне училище або професійний навчальний заклад самостійно, чи у співпраці з іншим підприємством, а також може доручити існуючим школам та професійно-технічним навчальним закладам забезпечення освіти своїх працівників або осіб, яких планують наймати на роботу (Baidu Baike, n.d.).

Китайські дослідники (Cao T, Chen, L., Xu. Y.) виділяють такі сучасні тенденції розвитку неперервної освіти в Китаї:

1. Постійне зростання частки цифрового навчання. З розвитком Інтернету та мобільних технологій цифрове навчання стало важливою формою неперервної освіти. Онлайн-курси, дистанційні семінари та віртуальні лабораторії надають учням гнучкі та зручні форми та методи навчання, що долають часові та просторові обмеження.

2. Поступовий перехід від неперервної освіти впродовж усього життя як усвідомленого вибору молоді, яка прагне досягти життєвого успіху, до постійного навчання як необхідної складової виживання на ринку праці. У професійному середовищі, що швидко змінюється, навчання впродовж життя стало необхідною умовою адаптації до вимог роботи, що постійно змінюються, тому компанії всіляко заохочують (у тому числі й фінансово) своїх співробітників, а уряди регіонів стимулюють громадян до постійного підвищення кваліфікації.

3. Впродовж останніх років активного розвитку набуває персоналізоване навчання. Завдяки інтеграції технологій штучного інтелекту заклади освіти мають змогу ефективно задовольняти диференційовані потреби й запити слухачів щодо їхнього інтелектуального та професійного розвитку. Аналіз освітніх потреб і успішності здобувачів дає змогу моделювати та оптимізувати індивідуальні освітні траєкторії, а також адаптувати дидактичні ресурси до специфіки навчання кожного учня.

Демографічні зміни в країні актуалізували проблему розвитку високоякісної освіти для людей похилого віку. В країні офіційно зареєстровано Національний університет для людей похилого віку. В рамках цього навчального закладу було відкрито 42 філії у 27 провінціях, побудовано майже 3000 навчальних центрів та 55 000 пунктів навчання по всій країні. Міністерство освіти створило національну платформу державних послуг з освіти людей похилого віку, на якій представлено 436 000 курсів, складає загалом 4,089 млн. хвилин навчальних ресурсів. На кінець 2023 року платформа налічувала понад 2,35 млн. зареєстрованих користувачів. Окрему мережу університетів для людей похилого віку створило і Міністерство у справах ветеранів (Ministry of Education of the People's Republic of China, 2022).

Незважаючи на безпрецедентні зусилля, що докладаються урядом КНР до розвитку неперервної освіти, існує низка невирішених проблем, що знижують її ефективність і якість:

1. Освіта дорослих має свої особливості, що не завжди реалізується на практиці. В організації освіти дорослих, доборі змісту та методів їх навчання необхідно, на думку китайських авторів, враховувати такі аспекти:

– дорослі учні схильні самостійно керувати процесом навчання, здатні його планувати та розподіляти навчальне навантаження з урахуванням особистих життєвих обставин, здобутої освіти, наявного досвіду трудової діяльності;

– дорослі привносять у навчальний процес свій особистий та професійний досвід;

– дорослі учні приділяють більше уваги практичності навчального матеріалу, можливості використовувати його у трудовій діяльності. У ході навчання вони мають можливість застосувати отримані знання та вміння;

– мотивація дорослих до навчання не може опиратися на зовнішнє заохочення чи тиск. Стимулом може бути особистісне чи кар'єрне зростання, самозадоволення, усвідомлене бажання реалізувати себе у новій сфері діяльності, підвищити доходи.

2. Зі збільшенням кількості платформ для онлайн-освіти важливим питанням стає забезпечення якості освіти. Відсутність особистого спілкування часто призводить до зниження якості навчання, дедалі серйозніше постає проблема академічної доброчесності в онлайн-середовищі (Shaanxi Provincial People's Congress, 2022).

3. Хоча цифрове навчання відкриває нові можливості для мешканців віддалених регіонів, працюючих громадян, громадян з особливими потребами, малозабезпечені верстви населення, як і раніше, не можуть користуватися цими ресурсами через відсутність необхідного технічного обладнання або доступу до мережі, що посилює соціальну нерівність.

4. Високоякісні освітні ресурси в основному зосереджені у високорозвинених районах і провідних закладах освіти, у той час як учні у віддалених та економічно слаборозвинених районах країни мають труднощі з здобуттям освіти такого ж рівня (Renmin Zixun, 2021).

Дискусія. Аналіз державних документів та наукових досліджень проблеми дозволив нам виділити основні напрямки розвитку неперервної освіти у КНР у наступні роки:

1. Актуальним напрямом модернізації є посилення моніторингу якості дистанційного навчання. За висновками дослідників, це потребує розробки та імплементації комплексної системи оцінювання онлайн-освіти, яка забезпечить високу ефективність викладання навчального контенту та одночасно слугуватиме дієвим інструментом запобігання академічній недоброчесності.

2. Мінімізація цифрової нерівності серед малозабезпечених верств населення потребує комплексного підходу з боку уряду, регіональної влади, закладів освіти та громадських організацій. Сприяння повноцінній участі вразливих груп у процесах неперервної освіти планується здійснюватися через інфраструктурне забезпечення та розвиток їхніх технічних компетентностей.

3. Забезпечення збалансованого розподілу освітніх ресурсів має реалізуватися через механізми державного управління та ринкового саморегулювання шляхом їхнього пріоритетного перерозподілу у слаборозвинені регіони.

Висновки. Таким чином система неперервної освіти в КНР – це не просто освітня концепція, а стратегічна відповідь на виклики часу. Вона допомагає суспільству та економіці бути проактивними, а не реактивними, що у результаті працює на довгострокову стійкість та конкурентоспроможність країни.

Неперервна освіта як ключовий чинник адаптації індивіда до майбутніх соціальних трансформацій та імперативна умова підвищення ефективності економічної системи КНР постійно перебуває у фокусі уваги центрального уряду, регіональних органів влади, а також профільних міністерств і відомств країни. У китайському державному дискурсі концепція неперервної освіти позиціонується не лише як інструмент економічного зростання, але й як фундаментальний складник соціальної політики. Організація цієї системи спрямована на забезпечення рівних можливостей для особистісного та професійного розвитку, а також на нівелювання диспропорцій у доступі до знань між містом і селом та різними регіонами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Sun, L., & Le, C. (2019). 嬗变与思考:成人教育理论研究70年 [Трансформація та мислення: 70 років теоретичних досліджень у галузі освіти дорослих]. **教育研究** (*Educational Research*), *40*(5), 123–132. https://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-JYYJ201905016.htm

百度百科. (n.d.). 退休保障制度 [Система пенсійного забезпечення]. Переглянуто 2 вересня 2026, з https://baike.baidu.com/item/%E9%80%80%E4%BC%91%E4%BF%9D%E9%9A%9C%E5%88%B6%E5%BA%A6/12749784

Chen, L., & Xu, Y. (2019). **改革开放**40**年我国**继续教育理论研究的脉络分析 [Аналіз контексту теоретичних досліджень безперервної освіти в нашій країні за 40 років реформ та відкритості]. *现代远程教育研究* (*Research on Modern Distance Education*), (6), 3–13. https://mp.weixin.qq.com/s?__biz=MzIwMTQzMjY3OA==&mid=2649587996&idx=1&sn=ae225a3677ab3553eac8c40e91bde7c1

National People's Congress. (1995). 中华人民共和国教育法 [Закон Китайської Народної Республіки про освіту]. https://surl.li/ftrxbh

State Council of the People's Republic of China. (2010). 国家中长期教育改革和发展规划纲要（2010-2020年）[Державна програма середньострокової та довгострокової реформи та розвитку освіти на 2010–2020 роки]. http://www.china.com.cn/policy/txt/2010-03/01/content_19492625.htm

Central Committee of the Communist Party of China, & State Council of the People's Republic of China. (2025, January 19). 中共中央 国务院印发《教育强国建设规划纲要（2024—2035年）》[Стратегічна програма розбудови провідної освітньої держави (2024–2035 роки)]. Ministry of Education of the People's Republic of China. http://www.moe.gov.cn/jyb_xxgk/moe_1777/moe_1778/202501/t20250119_1176193.html

Cao, T. (2023). 新时代高校高等学历继续教育高质量发展研究 [Дослідження теорії та практики якісного розвитку неперервної освіти у вищих навчальних закладах]. *教学实践媒体号* (*Educational Practice Media*), (25). http://xueshu.qikan.com.cn/preview/1/106/3393349

百度百科. (n.d.). 中华人民共和国职业教育法 [Закон «Про професійну освіту в КНР»]. Переглянуто 2 вересня 2026, з https://surl.li/mzhjlh

Ministry of Education of the People's Republic of China. (2022). 举办世界职业技术教育发展大会，推动我国职业教育高质量发展 [Проведення Всесвітньої конференції з розвитку професійно-технічної освіти та сприяння якісному розвитку професійної освіти в нашій країні] [Матеріали пресконференції]. http://www.moe.gov.cn/fbh/live/2022/54701/.

人民资讯. (2021, November 29). 浅析职业教育5大未来发展趋势 [Короткий аналіз 5 основних тенденцій майбутнього розвитку професійної освіти]. *百家号 (Baijiahao)*. https://baijiahao.baidu.com/s?id=1717744152577503396.

Ministry of Education of the People's Republic of China. (2022). 《关于深化现代职业教育体系建设改革的意见》有关情况 [«Висновки щодо поглиблення реформи сучасної системи професійної освіти», видані Канцелярією Центрального Комітету КПК та Канцелярією Державної Ради] [Матеріали пресконференції]. http://www.moe.gov.cn/fbh/live/2022/55031/

百度知道. (n.d.). 职业教育侧结构性改革是什么意思 [Сутність реформи професійної освіти]. Переглянуто 20 вересня 2026, з https://zhidao.baidu.com/question/1609903573351293267.html

Shaanxi Provincial People's Congress. (2022). 陕西省实施《中华人民共和国职业教育法》办法 [Заходи щодо реалізації «Закону Китайської Народної Республіки про професійну освіту» в провінції Шеньсі]. Ministry of Education of the People's Republic of China. http://www.moe.gov.cn/fbh/live/2022/55031/

REFERENCES

Sun, L., & Le, C. (2019). 嬗变与思考:成人教育理论研究70年 [Transformatsiia ta myslennia: 70 rokiv teoretychnykh doslidzhen u haluzi osvity doroslykh]. 教育研究 (Educational Research), 40(5), 123–132. https://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-JYYJ201905016.htm [in Chineese].

百度百科. (n.d.). 退休保障制度 [Systema pensiinoho zabezpechennia]. Perehlianuto 2 veresnia 2026, z https://baike.baidu.com/item/%E9%80%80%E4%BC%91%E4%BF%9D%E9%9A%9C%E5%88%B6%E5%BA%A6/12749784 [in Chineese].

Chen, L., & Xu, Y. (2019). 改革开放40年我国继续教育理论研究的脉络分析 [Analiz kontekstu teoretychnykh doslidzhen bezperervnoi osvity v nashii kraini za 40 rokiv reform ta vidkrytosti]. 现代远程教育研究 (Research on Modern Distance Education), (6), 3–13. https://mp.weixin.qq.com/s?__biz=MzIwMTQzMjY3OA==&mid=2649587996&idx=1&sn=ae225a3677ab3553eac8c40e91bde7c1 [in Chineese].

National People's Congress. (1995). 中华人民共和国教育法 [Zakon Kytaiskoi Narodnoi Respubliky pro osvitu]. https://surl.li/ftrxbh [in Chineese].

State Council of the People's Republic of China. (2010). 国家中长期教育改革和发展规划纲要（2010-2020年）[Derzhavna prohrama serednostrokovoi ta dovhostrokovoi reformy ta rozvytku osvity na 2010–2020 roky]. http://www.china.com.cn/policy/txt/2010-03/01/content_19492625.htm [in Chineese].

Central Committee of the Communist Party of China, & State Council of the People's Republic of China. (2025, January 19). 中共中央 国务院印发《教育强国建设规划纲要（2024—2035年）》 [Stratehichna prohrama rozbudovy providnoi osvitnoi derzhavy (2024–2035 roky)]. Ministry of Education of the People's Republic of China. http://www.moe.gov.cn/jyb_xxgk/moe_1777/moe_1778/202501/t20250119_1176193.html [in Chineese].

Cao, T. (2023). 新时代高校高等学历继续教育高质量发展研究 [Doslidzhennia teorii ta praktyky yakisnoho rozvytku neperervnoi osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh]. 教学实践媒体号 (Educational Practice Media), (25). http://xueshu.qikan.com.cn/preview/1/106/3393349 [in Chineese].

百度百科. (n.d.). 中华人民共和国职业教育法 [Zakon «Pro profesiinu osvitu v KNR»]. Perehlianuto 2 veresnia 2026, z https://surl.li/mzhjlh [in Chineese].

Ministry of Education of the People's Republic of China. (2022). 举办世界职业技术教育发展大会，推动我国职业教育高质量发展 [Provedennia Vsesvitnoi konferentsii z rozvytku profesiino-tekhnichnoi osvity ta spryiannia yakisnomu rozvytku profesiinoi osvity v nashii kraini] [Materialy preskonferentsii]. http://www.moe.gov.cn/fbh/live/2022/54701/ [in Chineese].

人民资讯. (2021, November 29). 浅析职业教育5大未来发展趋势 [Korotkyi analiz 5 osnovnykh tendentsii maibutnoho rozvytku profesiinoi osvity]. 百家号 (Baijiahao). https://baijiahao.baidu.com/s?id=1717744152577503396 [in Chineese].

Ministry of Education of the People's Republic of China. (2022). 《关于深化现代职业教育体系建设改革的意见》有关情况 [«Vysnovky shchodo pohlyblennia reformy suchasnoi systemy profesiinoi osvity», vydani Kantseliariieiu Tsentralnoho Komitetu KPK ta Kantseliariieiu Derzhavnoi Rady] [Materialy preskonferentsii]. http://www.moe.gov.cn/fbh/live/2022/55031/ [in Chineese].

百度知道. (n.d.). 职业教育侧结构性改革是什么意思 [Sutnist reformy profesiinoi osvity]. Perehlianuto 20 veresnia 2026, z https://zhidao.baidu.com/question/1609903573351293267.html [in Chineese].

Shaanxi Provincial People's Congress. (2022). 陕西省实施《中华人民共和国职业教育法》办法 [Zakhody shchodo realizatsii «Zakonu Kytaiskoi Narodnoi Respubliky pro profesiinu osvitu» v provintsii Shensi]. Ministry of Education of the People's Republic of China. http://www.moe.gov.cn/fbh/live/2022/55031/ [in Chineese].

Lidiia PIROZHENKO
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Huzhou University (China)
ORCID: *https://orcid.org/0009-0001-0560-7595*

Larysa SMOLINCHUK
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Psychology, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv
ORCID*: https://orcid.org/0009-0008-0950-0948*

THE SYSTEM OF CONTINUING EDUCATION IN CHINA: CURRENT STATE AND MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT

Abstract

The article presents a comprehensive analysis of the evolution, current state, and strategic development vectors of the continuing education system in the People's Republic of China (PRC).

The aim of the article *is to elucidate the fundamental role of the "lifelong learning" concept in ensuring equal access to quality educational services for all categories of PRC citizens. Particular attention is paid to the potential of continuing education as an effective tool for overcoming social inequality, mitigating regional disparities, and fostering personal development and career advancement across various age and socio-professional groups.*

To achieve this aim and address the research objectives, a set of complementary ***methods*** *was employed, including the theoretical analysis of academic literature and a comparative legal analysis of government decisions, long-term development strategies, directives from the PRC Ministry of Education, and state regulatory documents.*

Results. *It is demonstrated that China's continuing education system serves as a key mechanism for the successful adaptation of society to the dynamic changes of the post-industrial world. The study*

establishes that the country's top leadership views the modernization of this system as an essential prerequisite for enhancing the competitiveness and efficiency of the Chinese economy. The interaction between the PRC central government, regional authorities, and relevant ministries and agencies is analysed, highlighting how this collaboration enables the creation of flexible educational pathways and the active implementation of digital platforms for distance learning.

Conclusions. *The development of lifelong learning in the PRC is a key factor in modern economic transformations and the creation of a "leading educational nation". It significantly optimizes citizen employment processes, narrows economic disparities between urban and rural regions, ensures social equity in the labor market, and guarantees the rational, highly efficient use of the country's intellectual and labor resources in the long term.*

Keywords: *lifelong learning, professional development, educational opportunities, adult education, economic transformations, economic efficiency.*

Дата першого надходження статті до видання: 14.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.10.2026

DOI:
УДК 377.091:159.9-057.87:364-4

Євген ПЛІСКО
доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри соціальної роботи та реабілітації, Національний університет «Київський авіаційний інститут», м. Київ
ORCID: *https://orcid.org/0000-0001-6814-4666*

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Резюме

У статті здійснено теоретичне обґрунтування педагогічних засад організації професійного психологічного відбору майбутніх соціальних працівників. Актуальність дослідження зумовлена суперечністю між об'єктивною потребою суспільства у висококваліфікованих, психологічно готових до професійної діяльності працівників соціальної сфери та відсутністю науково обґрунтованої системи професійного психологічного відбору абітурієнтів на спеціальності галузі знань соціальне забезпечення. Традиційна система відбору не дозволяє об'єктивно оцінити професійно важливі якості майбутніх соціальних працівників і спрогнозувати їхню професійну придатність, що призводить до високого ризику професійного вигорання та плинності кадрів у майбутньому.

Метою статті *є теоретичне обґрунтування педагогічних засад організації професійного психологічного відбору майбутніх соціальних працівників.*

Теоретико-методологічну основу *дослідження становить комплекс теоретичних методів – аналіз, синтез, порівняння, концептуалізація та узагальнення.*

Результати*. На основі аналізу наукової літератури визначено та систематизовано професійно важливі якості соціального працівника, які охоплюють мотиваційно-ціннісну, когнітивну, морально-етичну, комунікативну, емоційно-вольову та соціально-психологічну сфери особистості. Професійну спрямованість виокремлено як інтегральний показник готовності до соціальної роботи, а морально-етичну сферу – як основу гуманістичної спрямованості професійної діяльності.*

Висновок. *Запровадження науково обґрунтованої системи професійного психологічного відбору майбутніх соціальних працівників сприятиме підвищенню загальної якості професійної підготовки, зниженню можливих ризиків професійної непридатності, можливої дезадаптації та емоційного вигорання, а також забезпеченню підготовки конкурентоспроможних фахівців соціальної сфери.*

Ключові слова: *професійний психологічний відбір, соціальний працівник, професійна придатність, професійна спрямованість, психодіагностика, професійно важливі якості, педагогічні засади.*